

23.11.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**23 Kasım 2023
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

23 Kasım 2023 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Toplu İş Sözleşmesinde Arabulucuya ve Hakeme Başvurma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Elektrik, Su ve Gaz Sayaçları Muayene Yönetmeliği
- Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Ölçü ve Ölçü Aletlerinin Tamir ve Ayarını Yapacak Kişilere Verilecek Yetki Belgesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 22/11/2023 Tarihli ve 2023/ÖİB-K-26 ve 27 Sayılı Kararları

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

- Anayasa Mahkemesinin 28/9/2023 Tarihli ve E: 2023/59, K: 2023/164 Sayılı Kararı

Küresel pazarda ayçiçek yağı bolluğu: Rekora gidiyor

Ayçiçek yağı üretiminin, büyük ihracatçılardan gelen yüksek arzın etkisiyle rekor kırması bekleniyor. ABD Tarım Bakanlığı'nın tahminlerine göre, küresel ayçiçek üretiminin 2023 hasat yılında 22 milyon metrik tona ulaşması bekleniyor.

Rusya'nın Ukrayna'yı 2022 yılında işgal etmesi sonrası küresel ayçiçek yağı ticaretinde aksaklıklar olmuş ve fiyatlar tavan yapmıştı.

Fiyatların ton başına 2 bin 300 doların üzerine çıktığı savaşın hemen ardından Ukrayna'daki çiftçiler savaş zamanı mahsullerini beklenenden daha fazla aldı. Tarım analistleri, ayçiçek yağı üretiminin büyük ihracatçılardan gelen yüksek arzın etkisiyle rekor kırmasını beklediklerini açıkladı.

ABD Tarım Bakanlığı'nın tahminlerine göre, küresel ayçiçek üretiminin 2023 hasat yılında 22 milyon metrik tona ulaşması bekleniyor. Söz konusu tahminin gerçekleşmesi durumunda, küresel ayçiçek üretiminde 1960 yılından bu yana ilk kez rekor kırılacak.

UkrAgroConsult Genel Müdürü Sergey Feofilov, ayçiçek tohumu yetiştirmenin buğday ve mısır yetiştirmekten daha karlı olduğunu belirterek, ayçiçek tohumu üretiminde şu anda dünyanın en büyük ikincisi olan Ukrayna'da hasadın henüz bittiğini ve arzın zirvede olduğunu söyledi.

23.11.2023

Ayçiçek yağı fiyatlarının son 2 yıl boyunca yükselmesiyle gıda üreticileri, cipten kurabiye kadar birçok ürün tariflerinde değişiklik yapmak zorunda kalmıştı.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) geçen yıl, savaştan ötürü azalan tarım üretiminin ithalatçı olan ülkelerde gıda riski oluşturacağını belirterek, yakın dönemde ayçiçeği yağına alternatif olarak soya, hurma ve kolza tohumu yağlarına yönelme olabileceğini kaydetmişti.

Mevduat getirilerinde yükseliş sürecektir

Mevduat getirileri, son 3 ayda yüzde 46'ya yaklaşırken; bankacılar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'ndan beklenen yeni önlemler ve bilanço makyajlama adımlarıyla, mevduat getirilerdeki yükselişin devam etmesini bekliyor.

Ağustos sonunda yüzde 30 civarında seyreden mevduat getirileri aradan geçen yaklaşık üç ayda yüzde 46'ya yaklaşırken; bankacılar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'ndan (TCMB) beklenen likidite azaltıcı yeni önlemler ve yıl sonuna doğru bilanço makyajlama adımlarının etkisiyle, getirilerdeki yükselişin devam etmesini bekliyor.

Kur Korumalı Mevduat (KKM) hariç tutulduğunda TL cinsi mevduatın bankacılık sektöründeki toplam mevduata oranı, son üç ayda 7 puan yükselişle yüzde 38'i aştı. Ekonomi yönetimi mevduattaki dolarizasyonu kademeli olarak azaltmak istese de, ortaya çıkan TL likidite dönem dönem mevduat faizlerindeki yükselişin durmasına neden oluyor. Oluşan likidite TCMB'nin attığı adımlarla piyasadan çekiliyor.

QNB Finansbank tarafından bu sabah yayımlanan raporda, "TCMB'nin döviz alımları, swap fonlamasındaki artış ve Hazine'nin TCMB'deki TL mevduatındaki düşüşün etkisi ile bankalararası repo piyasasında tekrar likidite fazlası oluşma ihtimali gözlenmektedir. Bunu dengelemek için PPK toplantısında ek likidite tedbirleri alınabilir" görüşüne yer verildi.

TCMB konuyla ilgili Reuters'ın sorusuna cevap vermedi.

Mevduat faizlerinde yıl sonuna kadar daha da artış bekleniyor

TCMB'nin güncel fonlama yapısına bakıldığında 1.7 trilyon TL'lik toplam fonlamanın sadece 30 milyar TL'si, TL cinsi yapılan açık piyasa işlemleri geri kalanın tamamı ise swap işlemlerinden yani döviz cinsinden oluşuyor.

TCMB bu dönemlerde zorunlu karşılıklarda yaptığı artışlarla sistemi yeniden fonlar hale gelse de bankacılar genel seçimler sonrası piyasadan 1 trilyon TL likidite çeken zorunlu karşılık adımlarının devam edeceğini tahmin ediyorlar.

Mevduat faizlerindeki yükselişin devamının beklenmesindeki diğer nedenler ise, TCMB'nin devam etmesi beklenen politika faizi artışları ve her yıl sonunda yapılan daha bilanço makyajlama işlemlerinin etkisi.

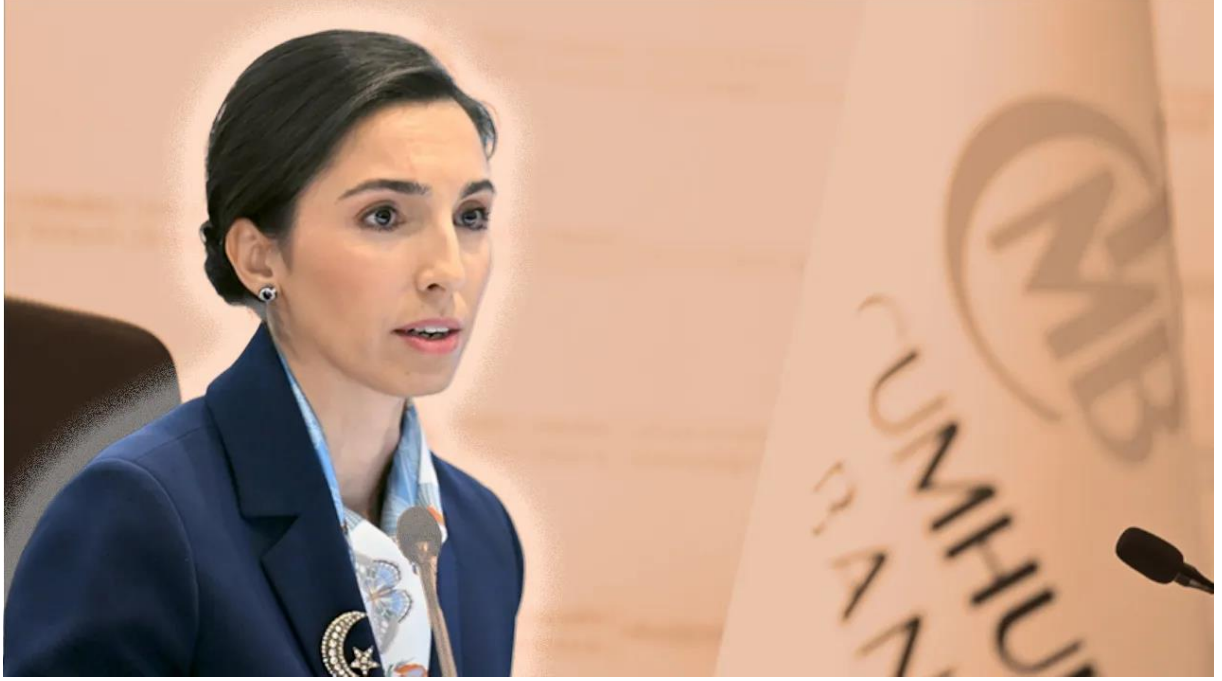
Bir bankacı mevduat faizlerinde yıl sonuna kadar daha da artış beklendiğini belirterek, "Bunda yıl sonu yaklaşırken, bilançolara yönelik yapılan ve büyötmeye yönelik uygulanan bilanço makyajı da etkili olacak. Bu yüzden mevduat faizleri daha da yukarı gidebilir" dedi.

TCMB verilerine göre yılbaşında yüzde 15.5 civarında olan üç ay vadeli TL mevduatın ortalama faizi 10 Kasım haftası itibarıyla yüzde 45.85'e yükseldi. Mevduat faizi her ne kadar Eylül sonunda yüzde 45'i aşmış olsa da, artan TL likiditesi nedeniyle Ekim sonunda yüzde 42'nin altına inmişti.

Üç ay vadeli TL mevduatın ortalama getirisi dönem dönem TL likiditenin bollaşması etkisiyle düşüş gösterse de temmuz ayında gerilediği yüzde 28 seviyelerinden yüzde 45'in üzerine çıkmış oldu. TCMB verilerine göre, aynı vadede sektörde ödenen en yüksek mevduat getirisi ise eylöl sonunda 15 puan yükselerek yüzde 60 oldu.

Faiz artırımını devam edecek mi: Gözler Merkez Bankası'nda

Piyasalar, haftanın en önemli gündemi olan Merkez Bankası faiz kararına odaklandı. PPK'nın faiz adımı ve vereceği mesajlar merak ediliyor.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK), kasım ayı faiz kararını saat 14.00'te açıklayacak. TCMB'nin son aylarda sınırlı değişim yaptığı PPK metni mesajları da yakından izlenecek.

Dezenflasyonda kararlılık mesajı veren Merkez Bankası'nın (TCMB) bir haftalık repo faizini 250 baz puan artışla yüzde 37.5'e çekerek sıkılaştırma adımlarına devam etmesi bekleniyor.

TCMB hazıranda 650, temmuzda 250, ağustosta 750, eylül ve ekimde 500'er baz puan olmak üzere beş toplantıda toplam 2 bin 650 baz puan faiz artırmıştı. Bu ay faiz artışının devam etmesi ancak hızının 250 baz puana yavaşlaması genel beklentiyi oluşturuyor.

Merkez Bankası güncel mesajlarında enflasyon görünümünde belirgin iyileşme başladığını söylemek için "erken" olduğunu ancak aylık bazda enflasyonda yavaşlamanın başladığına dikkat çekiyor.

TÜFE'nin yüzde 70-75 civarında Mayıs 2024'te zirve yapması, daha sonra "baz etkisi, para politikasının birikimli etkileri, TL mevduata geçişin devamı, iç talep soğuması, kur, rezerv artışı" gibi etkenlerle TCMB enflasyonda "hızlı bir iniş"

başlayacağını öngörüyor. TCMB'nin 2024 sonu TÜFE beklentisi yüzde 36 seviyesinde.

2023 yılını yüzde 40 faizle kapatacağı görüşü hakim

Küresel finans kuruluşlarında, Merkez Bankası'nın aralıkta da 250 baz puan artış yaparak yılı yüzde 40 politika faiziyle tamamlayacağı görüşü ağırlık kazanıyor. Bu görüşten ayrılan **Morgan Stanley** ise TCMB'nin 2024 ilk çeyrek sonuna kadar faiz artırımlarına ara vermesini ve faizin Nisan 2024'te yüzde 40'a yükseltileceğini düşünüyor.

JPMorgan: Politika faizinin kasımda 250 baz puan artırılacağını öngörüyor. Aralık toplantısında da 250 baz puanlık artış yapılacağını tahmin ediyor.

Morgan Stanley: Politika faizinin kasım toplantısında 250 baz puan artışla yüzde 37,50'ye çıkmasını bekliyor. TCMB'nin 2024 ilk çeyrek sonuna kadar faiz artırımlarına ara vermesini ve faizin Nisan 2024'te yüzde 40'a yükseltileceğini öngörüyor.

Societe Generale: Kasım toplantısında politika faizinin 250 baz puan artışla yüzde 37,50 seviyesine çıkacağını düşünüyor. Aralık ayında da benzer bir hamle ile politika faizinin yıl sonunda yüzde 40'a çıkarılacağını bekliyor.

Goldman Sachs: TCMB'nin bu yıl faiz artırımlarına devam edeceği ve politika faizinin yüzde 40'a kadar yükseleceğini öngörüyor. 2024'ün 3. çeyreğinde faiz indirimlerinin başlayacağını, yıl sonunda faizin yüzde 40'tan yüzde 25'e gerileyeceğini tahmin ediyor.

Yılmaz: Dezenflasyon sürecinin 2024'te başlayacağını değerlendiriyoruz

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, beklentilerdeki iyileşme, büyüme kompozisyonundaki dengelenme ve Türk lirasındaki istikrarın birbirini beslemesiyle dezenflasyon sürecinin 2024'te başlayacağını değerlendirdiklerini söyledi.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, Konya Sanayi Odası'nda iş insanları ile bir araya geldiği toplantıda gündeme ilişkin açıklamalarda bulundu. Belirsizlikleri azaltmak, öngörülebilirliği arttırmak için çalışmalarına hız verdiklerini belirten Yılmaz, özellikle mayıs seçimlerinden sonra siyasi belirsizliğin ortadan kalktığını ve ekonomik istikrarın temelini siyasi istikrar olduğunu vurguladı.

Siyasi belirsizlikler gibi politika belirsizliklerinin de ortadan kalktığını anlatan Yılmaz, şöyle konuştu: "Geldiğimiz yeni şartlarda birtakım güncellemeler de yaparak öngörülebilirliği arttıran bir yapı içinde devam ediyoruz. Orta Vadeli Programı'mızda daha güvenli, güçlü, müreffeh bir Türkiye hedefiyle Türkiye Yüzyılı'nda ilgili kesimlerle işi içinde hükümetimizin yol haritasını belirliyor ve uyguluyoruz, hayata geçiriyoruz. Cumhurbaşkanımız hep vurguluyor; yatırım, istihdam, üretim, ihracat diyor. Dolayısıyla bu hedefler çerçevesinde yolumuza 81 vilayetimizde devam ediyoruz. 2023 yılının üçüncü çeyreğine ilişkin bazı öncü göstergeler ekonomik büyümemizin devam ettiğini gösteriyor. Nitekim ilk altı ayda 3,9 büyüme kaydetmiştik. Yıl sonu beklentimiz de 4,4 civarında bir büyüme bu yıl için. Beklentilerdeki iyileşme, büyüme kompozisyonumuzdaki dengelenme, Türk lirasındaki istikrarın birbirini beslemesiyle dezenflasyon sürecinin 2024 yılında başlayacağını değerlendiriyoruz."

Yılmaz, yeni politikalarla birlikte enflasyonda aylık bazda düşüşleri görmeye başladıklarını belirterek, "Baz etkisi dediğimiz bir şey var. Yani geçmiş aylardaki o yüksek çıkan enflasyon, bir süre daha genel enflasyonu yukarıda tutmuş olacak. Ancak 2024'ün ortasından itibaren bazımızdan o etkiler çıkmış olacak. Onlar çıktıkça enflasyondaki düşüşü de daha net bir şekilde 2024'ün ortasından itibaren görmeye başlayacağız." diye konuştu.

"Orta-yüksek ve yüksek teknolojinin ağırlığının arttığı bir süreç"

Sanayi üretim endeksinin, takvim etkisinden arındırılmış olarak, yılın 3. çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 4,9 arttığını bildiren Yılmaz, "Burada sevindirici olan hususlardan biri şu. Alt kalemlere baktığınız zaman, bu büyümenin düşük teknolojiden değil üretimde orta-yüksek ve özellikle yüksek teknolojinin de payının giderek arttığını görüyorsunuz. Türkiye bu anlamda doğru yolda, üretimimizde ve ihracatımızda orta-yüksek ve yüksek teknolojinin ağırlığının arttığı bir süreci hep birlikte yaşıyoruz." ifadelerini kullandı.

Yılmaz, otomobil satışlarının bu yılın ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 74,1 arttığını, 3. çeyrekte, bir önceki 3. çeyreğe göre ise yüzde 94,7 artış gerçekleştiğini anlatarak, elektrik tüketiminin ekim ayında yıllık yüzde 3,1 artış gösterdiğini, yılın 3. çeyreğinde ise bir önceki yılın 3. çeyreğine göre yüzde 6 artış görüldüğünü kaydetti.

Yılmaz, bütün bunların aslında büyümenin devam ettiğine dair öncü göstergeler olduğuna işaret ederek, "Toplam istihdamımızda yıllık olarak baktığımızda 763 bin kişilik bir ilave istihdam artışı var. Bu da toplam istihdamımızı 32,2 milyon kişiye ulaştırmış durumda. 2005'te 19 milyonun biraz üzerindeydi toplam istihdamımız. Bugün geldiğimiz noktada 32 milyonu bulmuş durumdayız. Bu da istihdam dostu bir ekonomik politika izlediğimizin en açık göstergesi." şeklinde konuştu.

Dünyadaki bütün olumsuzluklara rağmen geçen yıldan daha fazla ihracat gerçekleşeceğini düşündüklerini belirten Yılmaz, ihracatın bu yılın ocak-ekim döneminde 210 milyar doları bulduğunu, yıl sonu itibarıyla da 255 milyar doları aşmayı hedeflediklerini söyledi.

"Kredi risk primimiz son 2,5 yılın en düşük düzeyine gerilemiş durumda"

"Siyasi istikrar ve güven iklimi, izlendiğimiz politikaların etkisiyle, kredi risk primimiz son 2,5 yılın en düşük düzeyine gerilemiş durumda." diyen Yılmaz, kredi risk priminin 340 civarına düştüğünü, daha da düşmesi için bu yöndeki politikaları sabırla uygulamaya devam edeceklerini kaydetti.

Bütün bu politikaların etkisi ve gelecek dönemde jeopolitik risklerin bir miktar ortadan kalkmasıyla, Türkiye'ye daha güçlü bir fon akışı bekledikleri değerlendirmesinde bulunan Yılmaz, bunu da hep birlikte 2024'te göreceklerini ifade etti.

"Cari açığı kalkınmamızın önünde bir engel olmaktan çıkarmak için gayret ediyoruz"

Konya'nın cari fazla veren bir il olduğunu belirten Yılmaz, "Türkiye olarak da hedefimiz bu sene yüzde 4 civarında bekliyoruz yıl sonunda cari açığı. Orta Vadeli Program'ın sonunda da yüzde 2'lere düşürmeyi, plan dönemimiz sonunda da sıfıra yaklaştırmayı düşünüyoruz. Cari açığı kalkınmamızın önünde bir engel olmaktan çıkarmak için gayret ediyoruz." dedi.

Konya'nın metal işleme makineleri ve araç üstü ekipman sektöründe, tarım makineleri ve ekipmanlarında, av tüfekleri imalatında Türkiye pazarının lider üreticisi konumunda olduğunu, tarım makineleri ve ekipmanları ihracatında ise ikinci sırada yer aldığını anlatan Yılmaz, "Savunma sanayi ihracatında ise 4. sırada, savunma sanayinde de çok önemli bir yere geldik. AK Parti'nin iktidara geldiği yıllarda 200 milyon doların biraz üzerindeydi toplam savunma sanayi ihracatımız. Bugün 6 milyarlaraya gidiyoruz. Yıl sonunda 6 milyara yakın bir ihracat bekliyoruz sadece savunma sanayinden." ifadelerini kullandı.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz, 3 bin 400'den fazla ihracatçı firmasıyla, 180'den fazla ülkeye 3 milyar doları aşan ihracat yapan Konya'nın 1,7 milyar dolar dış ticaret fazlası verdiğini bildirerek, Konya'da üretimi, istihdamı daha etkin ve verimli hale getirebilmek için fikir alışverişinde bulunacaklarını söyledi.

Belirsizlik sermayeyi kaçırıyor

Ekonomi yönetiminin dış sermaye için attığı adımlar karşılık bulmuyor. Dış sermaye Türkiye'ye gelmekten çekiniyor. Prof. Dr. Şişman, "Siyasi nedenler ekonomi politik belirsizliği de beraberinde getiriyor" dedi.

Ekonomi yönetimi yurtdışı temaslarının çoğundan yeni kaynak bulamadan geri dönüyor. Yabancı şirketler Türkiye'den çıkma kararı alırken yerleşiklerin dış yatırımları da artıyor.

Son bir ayda özellikle otomobil sektöründe yer alan firmalar olmak üzere birçok firma Türkiye'den çekilme kararını açıkladı. Köklü otomobil firmalarından birisi olan Mazda, Türkiye'den çekilme kararı aldı. İkinci el piyasasında da son yıllarda kısıtlı bir arz ile ilerleyen Mazda, 2024 yılı itibariyle Türkiye'de olmayacağını duyurdu. İngiltere merkezli petrol şirketi BP, Türkiye'deki istasyonlarını satıyor. Koç Holding de ABD'li Ford Motor ve Güney Koreli LG Energy şirketleriyle birlikte gerçekleştirmeyi planladığı batarya hücre fabrikası yatırımından vazgeçti.

DÖVİZ İÇİN YENİ HAMLE

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, dövizin ülkeye girişini teşvik için yeni düzenlemelerin yolda olduğunu açıkladı. Bakan Şimşek, ülkeye döviz getirilmesini teşvik etmek üzere, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin yurt dışındaki bazı faaliyetlerine uygulanacak vergi indirim ve istisna oranını artıracaklarını belirtti. Şimşek, "Elde edilen gelirlere sağlanan yüzde 50 kazanç istisnasını, kazancın Türkiye'ye getirilmesi şartıyla yüzde 80'e çıkarıyoruz" dedi.

Ancak ekonomi yönetimi bir türlü istediği miktarda döviz girişini sağlayamıyor. Prof. Dr. Mehmet Şişman, seçim endeksli politikaların güvensizlik yarattığını belirtti. Şişman, “Siyasi nedenler dış yatırımcı için çok etkili, siyasi nedenler ekonomi politik belirsizliği de beraberinde getiriyor” dedi. Önümüzdeki Mart’ta seçim olduğunu hatırlatan Şişman, “Seçime kadar yabancı sermayeyi beklememek lazım. Seçimden sonra da yabancı yatırımcı şunu düşünecek; ‘döviz kuru yükselecek mi?’ eğer döviz yükselecekse ve Türkiye daha ucuzlayacaksa neden şimdi gelsin? Döviz kuru konusunda belirsizlikler var” diye konuştu.

Prof. Dr. Mehmet Şişman İktisatçı

Yüksek enflasyon ortamında yabancı yatırımcının gelmeyeceğini kaydeden Şişman, şöyle konuştu: “İç talep o kadar güçlü değil hatta aşağı doğru salınıyor. Reel ücretler giderek düşüyor. Talebin çok güçlü olmadığı ekonomiye neden gelsinler? Hukukun işleyişinde ekonomiye yardımcı olmayan durumlar da neden gelsinler? Bir ülkeye neden yatırım yapılır, iç pazar vardır. Orada ucuz emek, ucuz kaynak vardır, bunlar değerlendirilir. Yabancı yatırımcı çok iyi niyetle bizim kalkınmamız için gelmiyorlar. Kendi çıkarları gereği geliyorlar. Orada da siyasi belirsizlikler çok öne çıkıyor. Marta kadar bu belirsizlik çok ciddi şekilde devam edecek. Marttan sonra da ne olacağı belli değil. Gelenler ve gelmeyi düşünenler vazgeçiyor. Hindistan’a gidiyor mesela. Şu an seçime ayarlı para politikası uygulanıyor. Enflasyonist bir ortamda belirsizlikler güvensizliği de doğurur ve yatırım da gelmez.”

Kur korumalı mevduata artık ihtiyaç kalmadı

İş Bankası Genel Müdürü Hakan Aran, mevduat faizlerinin ağırlıklı vadede reel getiri sağlayan seviyeye geldiğini belirterek, böylelikle “düşük faiz politikası döneminin ürünü” olarak uygulamaya konulan kur korumalı mevduata (KKM) ihtiyacın da ortadan kalktığını söyledi.

İş Bankası Genel Müdürü Hakan Aran, 3 aya kadar vadeli TL mevduat faiz oranlarının yüzde 50'yi aştığını ve böylece tasarruf sahibine üç aylık süreçte kur ve enflasyon artışı üzerinde TL cinsi reel getiri sağlanabildiğini vurgulayarak “Kur korumalı mevduat dönemi aslında bitti. O düşük faiz politikasının bir ürünüydü ve artık ihtiyaç kalmadı” diye konuştu.

Koç Üniversitesi ve TÜSİAD ortaklığı ile oluşturulan Ekonomik Araştırma Forumu (EAF) “Enflasyon Görünümü ve Tahmin Modelleri” konferansına katılan Aran, yaptığı konuşmada KKM ile ilgili daha önce yaptığı açıklamalara işaret ederek şöyle konuştu:

3 aya kadar vadeli mevduat faizi yüzde 50'yi aştı

“KKM ile ilgili son demecim politika faizinin yüzde 17,5 olduğu dönemde ve önceki politikada özendirilen KKM'nin artık özendirilmediği artık yavaş yavaş sona erdirilmeye başlandığı dönemdeydi. O zaman KKM'nin hala en cazip ürün olduğunu ve banka olarak önermeye devam edeceğimizi söylemişti. Geline noktada politika faizi yüzde 35 ve bugün muhtemelen daha yüksek bir seviyeyi göreceğiz. Artık müşterilerimize verdiğimiz 92 günlük TL mevduat faizi yüzde 50 ve üzerinde. Müşteriler 92 gün boyunca öngörülebildiğimiz enflasyon ve kur artışının üzerinde mevcut faiz politikasıyla TL olarak reel getiri alabiliyor. O nedenle KKM'nin dönemi

aslında bitti. O düşük faiz politikasının bir ürünüydü ve bundan sonraki dönemde TL mevduata biz yüzde 50-53 verebiliyorsak, tasarruf sahibine reel getiriye TL olarak sunabiliyorsak KKM'ye artık ihtiyaç olmadığını düşünüyorum. KKM'nin de normalleşmeye paralel önümüzdeki dönemde 2024 sonuna kadar eridiğini ve ortadan kalktığını göreceğiz.”

Aran, KKM'nin sosyal maliyetine ilişkin bir soru üzerine ise şunları söyledi: “Kur korumalı mevduatın sosyal maliyeti mi yoksa o dönem izlenen politikanın mı sosyal maliyetinden bahsetmek daha doğru olur? İnat edilen, düşük faiz ile enflasyonu indireceğimiz inancıyla sürdürülen sosyal maliyeti olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla o dönem yüzde 19'dan başlayan politika faizini yüzde 8,5'e indirdiği yolculukta o dönem yüzde 17 olan enflasyonu yüzde 85'e çıkarmanın sosyal maliyeti vardı. Bu politikayı izliyorsanız, ülkenin iflas etmeden sürdürülebilmesi için KKM ürününü gerektiriyordu. O yüzden sosyal maliyeti olan şey politikanın, KKM ise o politikanın sürdürülebilmesinin bedeli. O maliyetin ete kemiğe bürünmüş haliydi diyebilirim.”

Yüzde 65'e göre zam 2024 enflasyonunu 6 puan artırır
İş Bankası Genel Müdürü Aran, konferansta yaptığı sunumda ise bankacılık sektörünün asli görevini yerine getirebilmesi için öngörülebilir bir ortamın gerektiğini ve bu öngörülebilir ortamda sağlıklı olarak kuru, enflasyonu ve büyümeyi tahminleyebilmeleri gerektiğini vurguladı. Enflasyonun düşük olduğu dönemlerde önümüzdeki 12 ay için yapılan tahminlerin daha sağlıklı yüksek olduğu dönemde ise güç olduğunu söyleyen Aran, yüksek enflasyonun öngörülebilirliğin en büyük düşmanı olduğunu kaydetti. Fiyat istikrarının istikrarlı, sürdürülebilir, yüksek bir büyümeye de katkı verdiğini kaydeden Aran, enflasyonun kontrol altında olduğu dönemde reel kredi hacmi artışının da yüksek düzeylerde seyrettiğini kaydetti. Aran, TL tasarruf oranlarının artmasının da enflasyonla ilişkili olduğunu vurgulayarak 2024 yılı için enflasyon beklentilerine değindi. Merkez Bankası'nın 2024 sonu enflasyonu beklentisinin yüzde 30-42 arasında geniş bir bantta olduğunu söyleyen Aran, ocaktaki işgücü ödemelerine yapılacak zam belirsizliği nedeniyle bu bantın açık olduğunu düşündüklerini belirtti. Aran, yapılan hesaplamalara göre işgücü ödemelerinde 1 puanlık ilave artışın 12 ay sonraki enflasyonu 0.2-0.3 puan civarında etki yaptığını söyleyerek “TCMB'nin beklediği gibi yüzde 30-42 bandında enflasyon olacaksa yılsonu ve yüzde 45 işgücü ödeme zammı olacaksa bu noktada bu zammın beklentiyi değiştirmeyeceğini ama sene sonunda göreceğimiz yüzde 65'lik enflasyon oranında işgücü ödemelerine zam yapılırsa bunun enflasyona 6 puana kadar etki edebileceğini ve TCMB'nin yüzde 42 olarak beklediği enflasyonun da yüzde 48'e çıkabileceğini düşünüyoruz” dedi.

JPMorgan'dan 2024 için 'TL' tahmini

ABD'li yatırım bankası JPMorgan, 2024 yılının ana beklentisi olarak TL'de değer artışı bekliyor.

JPMorgan, gelişmekte olan piyasalara ilişkin 2024 için ana beklentilerinden birinin TL'de değer artışı olduğunu belirtti.

Son yıllarda art arda keskin değer yitiren TL'de, seçimlerin ardından para politikasında 180 derece değişikliğe gidilmesi ve politika faizinin büyük ölçüde yükseltilmesiyle iyimserlik oluştu.

JPMorgan tarafından dün yayımlanan raporda Polonya, Güney Afrika ve İsrail'in yanısıra Türkiye'ye de dikkat çekilerek "(2024 yılının) ilk yatırım teması toparlanma" denildi.

Açıklamada, TL'nin dolar karşısında değer kazanacağı işlem türlerine atıfta bulunularak, "TL için var olan ağırlığı artır tavsiyemize 6 ay vadeli dolar/TL forward'lerini ekliyoruz" denildi.

Dolar kuru rekorunu 28,85 TL'ye taşıdı

Dolar fiyatları, piyasalar açıkken gördüğü en yüksek seviyeyi 28,8552 TL'ye taşıırken; Euro fiyatları ise 31 TL'nin üzerinde işlem görmeye devam ediyor.

Dolar fiyatları, dün Türkiye piyasalarının kapanış saatinde 28,8377 TL seviyesinde hareket ederken; yeni güne 28,8282 TL seviyesinden başladı. Kur, açılış sonrasında 28,8552 TL'ye kadar yükselirken, böylelikle piyasalar açıkken gördüğü en yüksek seviyeye ulaştı. Dolar, saat 09.26 itibarıyla yüzde 0,01 yükselişle 28,8516 TL seviyesinde hareket etti.

Öte yandan dolar, bugün Türkiye piyasalarının kapalı olduğu saatte uluslararası piyasalarda 28,8870 TL'ye kadar tırmanırken; 17 Kasım'da sığ piyasada rekor seviyesini 28,93 seviyesine çıkarmıştı.

Euro, 31 TL'nin üzerinde

Euro fiyatları, gün içinde 31,5970 TL'ye kadar çıkarken, şu dakikalarda yüzde 0,36 artışla 31,5551 TL'de bulunuyor. İngiliz sterlini ise aynı dakikalarda 36,1441 TL'de işlem görüyor.

Dolar endeksi, şu dakikalarda yüzde 0,30 oranında düşüşle 103,61 seviyesinde bulunuyor. Euro/dolar paritesi ise, şu sıralarda 1,0911 seviyelerinde hareket ediyor.

10 yıllık gösterge tahvilin bileşik faizi yüzde 28,82 seviyesinde, 2 yıllık gösterge tahvilin bileşik faizi yüzde 40,65 seviyesinde bulunuyor.

Piyasa mı doğru söylemiyor, tüketici anketi mi?

Alaattin AKTAŞ

23 Kasım 2023 Perşembe

✓ Bir yandan çarşığı pazarı, mikrofon uzatılan vatandaş dinliyorsunuz; geçim zorluğu ve onun yarattığı sıkıntılar diz boyu...

✓ Diğer yandan TÜİK ve Merkez Bankası'nın ortaklaşa yaptıkları anketin sonucuna bakıyorsunuz; vatandaş kötümser ama az kötümser, durumundan öyle çok da şikayetçi değil...

✓ Ya vatandaş durumunu abartarak aktarıyor ya da bu anket "Yandım Allah" diyen vatandaş pek kapsamıyor.

TÜİK ile Merkez Bankası her ay ortaklaşa tüketici eğilim anketi yapıyor ve bu anketin sonuçlarından tüketici güven endeksi oluşturuluyor. Bu anketin kasım ayı sonuçları dün açıklandı. **"Daha ayın ancak üçte ikisi geride kaldı, kasım sonuçları nasıl çıktı"** diye düşünüyorsanız haklısınız ama söz konusu anket ayın ilk yarısında uygulanıyor. Yöntem böyle. Kasım ayındaki sonuçlarda ekimin ikinci yarısındaki gelişmeler de etkili, bu ayın kalan dönemi de aralık anketine yansıyacak. Dolayısıyla yöntemde bir yanlışlık yok.

Önemli olan tabii ki elde edilen sonuç...

Kasımda tüketicinin güveni ekime göre yüzde 1.1 artarak 75.5 olmuş. 75.5'in ne ifade ettiğini anlamak için tüketici güven endeksinin 0-200 arasında değer aldığını; 100'ün altındaki değerlerin kötümserliğe, 100'ün üstündeki değerlerin ise iyimserliğe işaret ettiğini belirtelim.

Kasımdaki endeks 75.5 ve şu durumda tüketici kötümserlik bölgesinde yer alıyor, yani ekonomiye güven duymuyor. Ancak en azından önceki aya göre güven duygusunun bir miktar arttığı gözleniyor.

Hanelerin mevcut dönemdeki maddi durumunu gösteren endekste kasım ayında ekime göre yüzde 2.7 iyileşme var.

Gelecek on iki aylık dönemdeki maddi duruma ilişkin endeks de bir iyileşme beklendiğine işaret ediyor. Oran yüzde 2.6. Yine gelecek on iki aylık dönemdeki genel ekonomik duruma ilişkin endekste ortaya çıkan iyileşme beklentisinin oranı da yüzde 0.6 düzeyinde.

Tüketici güven endeksini oluşturan dört ana kalemden yalnızca birinde gerileme var. Gelecek on iki aylık dönemde dayanıklı tüketim malına harcama yapma beklentisini gösteren endekste yüzde 0.6'lık bir gerileme gözleniyor.

Kötümser ama az kötümser!

Tüketici güven endeksinde son yirmi yılın ortalaması 88 düzeyinde. Zaten iyimserlik sınırı olan 100'ün aşılabildiği ay sayısı, bu yirmi yılda, yani yaklaşık 240 ayda, ancak bir elin parmakları kadar. Diğer aylarda hep 100'ün altında, yani kötümserlik sınırında kalındı.

Ama 88 ortalama, **“kötümser ama az kötümser”** denilebilecek bir düzeye işaret ediyor.

Çarşı pazar mı, anket mi?

Çarşıda, pazarda, sokakta mikrofon uzatıldığında söylenenlere, şikayetlere bakıyorsunuz, dile getirilenlerin bu endekse yansımadağı çok açık. Mikrofonlara söylenenler endekse yansımış olsa herhalde o 88'i belki ancak yarı düzeyinde görürüz. Sokak, öylesine berbat bir tabloya işaret ediyor çünkü.

Ya o berbat tabloyu çizenlerin görüşü endekse pek yansımıyor ya da o tablo abartılı. Bir olasılık da tabii ki aslında öylesine zorluk içinde yaşayanların azınlıkta kaldığı.

Ama o zorlu koşullarda yaşayanların azınlıkta olduğu söylenebilir mi? Tam tersine, o durumda olan kesim çoğunluğu oluşturuyor.

■ Çalışanların yarıdan fazlası asgari ücretli olmuş...

■ Emekli deseniz perişan, hele hele işçi emeklileri...

■ Ortalama kira, ele geçen geliri aşar duruma gelmiş, bundan dolayı kira artışına sınır getirilmiş ama uygulanabilirliği pek yok, zaten tam olarak uygulanamıyor...

■ Fiyatlama davranışları inanılmaz bozulmuş, özellikle hizmetler sektöründe ve bu gerçeğe Merkez Bankası da sürekli dikkat çekiyor...

■ Eğitimin kalitesini iyileştirmek üniversite sayısını artırmak olarak anlaşılmış, ancak üniversite mezunu iş bulamıyor, çünkü herhangi bir becerisi yok, olsa da iş yok...

23.11.2023

Sanayici ara eleman bulamıyor, çünkü meslek liseleri inanılmaz ihmal edilmiş durumda...

Tablo bu, eldeki malzeme bu! Gerçek böyleyken vatandaş “**az kötümser**” bir şekilde yaşıyor ya da yaşıyormuş!

Gel de inan! Doğrusu bu anket kimler kapsanarak, hangi gelir grubundaki ya da eğitimdeki kişiler kapsanarak yapılıyor, merak etmemek mümkün değil.

Anketin örnek büyüklüğünü biliyoruz; 4 bin 884 hane ve bu hanelerdeki 16 yaş üstü fertler kapsanıyor. Bu bir anket ve bu hane sayısı yeterli, zaten yüz binlerce hane ile çalışma yapılması beklenmez; ama 4 bin 884 hane gelir dağılımı yönüyle Türkiye ortalamasını ne ölçüde temsil ediyor, o önemli.

Ev, otomobil alma umudu diplerde

Naki BAKIR

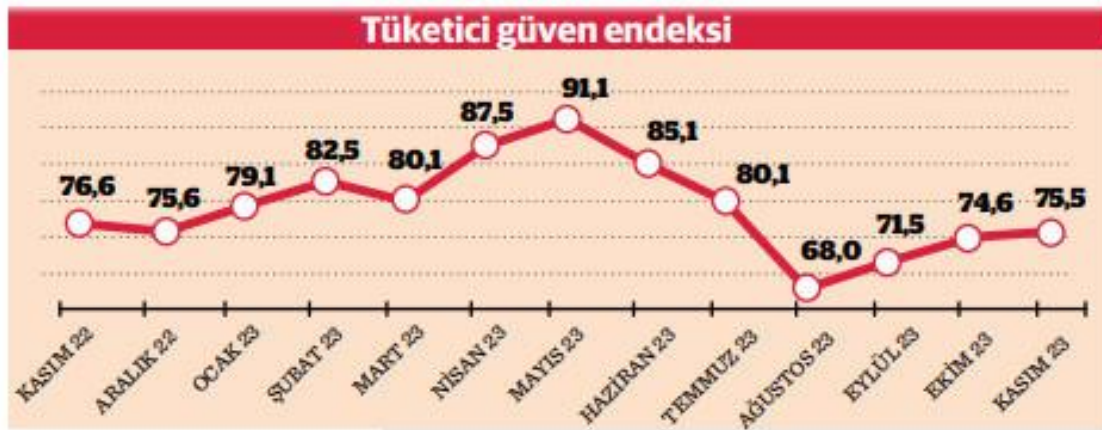
23 Kasım 2023 Perşembe

Tüketici Güven Endeksi, kasımda yüzde 2,7 artarak 75,5'e yükseldi. Ölçümde esas alınan alt endekslerden konut satın alma beklentisi dip seviyede. Otomobil alma beklentisi, konuttan sonra en düşük ikinci değeri aldı.

Ekonomideki gidişatla karşılıklı etkileşim içinde bulunan psikolojik faktörlerden 'tüketici güveni', dibe indiği ağustostan sonra son üç aydır yavaş da olsa yükselişini sürdürürken, tüketicilerin konut ve otomobil satın alma umudu ise dip seviyelerde kalmaya devam ediyor.

Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası iş birliği ile yürütülen aylık Tüketici Eğilim Anketinden hesaplanan Tüketici Güven Endeksinin kasım ayı sonuçları açıklandı. Buna göre, ağustosta 68'e kadar düştükten sonra eylülde önceki aya göre yüzde 5,1 artarak 71,5'e, ekimde de yüzde 4,4 artarak 74,6'ya yükselen Tüketici Güven Endeksi, kasım ayında da yüzde 2,7 artarak 75,5'e yükseldi.

Endeks, son üç aydaki artışına rağmen, 76,6 düzeyinde bulunduğu bir yıl önceki değerinin ise yüzde 1,6 altında kaldı. Tüketici Eğilim Anketi verilerine göre hesaplanan Tüketici Güven Endeksi, seçim ayı mayısta 91,1'le son beş yılın zirvesine çıktıktan sonra, haziran ve temmuz aylarında ise yaşanan kur şokunun da etkisiyle sert biçimde düşüşe geçmiş, bu eğilim dövizdeki yükseliş hız kesse de ağustosta da artarak devam etmiş ve endeks 68'e kadar inmişti.

Tüketicilerin, genel ekonomik gidişat ve kendi mali durumlarına ilişkin beklenti ve değerlendirmeleri ile harcama ve tasarruf eğilimlerini ölçen ve dünyada ekonomideki gelişmeleri yakından izlemek amacıyla kullanılan öncü bir gösterge olan tüketici güven endeksinin 100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser, 100'den küçük olması kötümser durumu yansıtıyor. Son üç aydır yükselişe rağmen endeksin bulunduğu bu düzey, tüketici güvenin hala en kötümser bölgede olduğunu ifade ediyor.

En düşük beklenti ev almada

Tüketici güven endeksini oluşturan değerlendirme ve beklentilerle ilgili alt endekslerin çoğu, kasımda önceki aya göre yükseliş kaydederken, yine çoğu bir yıl önceki düzeyinin altında kaldı. Alt endeksler içinde en düşük değer, ev alabilme beklentisine ait. Hanelerin gelecek 12 ayda konut satın alabilme veya inşa ettirme ihtimalini gösteren endeksin ekim ayında 7,7 olan değeri, kasımda 8,4'e çıktı. Buna rağmen endeks, bir yıl önceki değerinin ise yüzde 21,7 altında kaldı.

Baz değer 100 olduğu dikkate alınınca konut alma umuduna ilişkin alt endeksin değeri, 'umutsuz' durumu ifade ediyor. Son dönemde kredi kullandırmalarında kısıtlama, faizlerde aşırı yükselme ve konut fiyatlarının ulaştığı aşırı yüksek düzeyleri korumasının bu durumda etkisi olduğu düşünülüyor. Konut tamirine para harcama ihtimaline ilişkin alt endeks de ekimdeki 27 düzeyinden kasımda 29,8'e çıkmakla birlikte düşük düzeyde kalmaya devam etti.

Otomobil umudu da düşük

Gelecek on iki ayda otomobil alma beklentisini yansıtan endeksin değeri kasımda yüzde 19,3 artışla 15,5'e yükseldi. Otomobil endeksinin ekim ayı değeri bir yıl önceki düzeyinin de yüzde 11,3 üzerine çıktı. Ancak otomobil alma umudunu gösteren endeks, tüketici güvenliğini oluşturan alt endeksler içinde konut alma beklentisinden sonra en düşük ikinci değeri almaya devam etti.

Buna göre tüketicilerin konutun yanı sıra otomobil alma hayali de diplerde. Kasımdaki kırırdanmada ikinci el piyasada fiyatların aşağı doğru inmesi etkili olurken, buna rağmen otomobil umudunun hala diplerde olmasının, aşırı vergilerle şişen sıfır otomobil fiyatları ve taşıt kredisi faizlerindeki yükseklikten kaynaklandığı tahmin ediliyor.

Maddi durumda iyileşme olsa da bir önceki yıl değerlerinin altında

Geçen 12 aylık döneme göre mevcut dönemde hanenin maddi durumuna ilişkin alt endeksin ekimde 59,7 olan değeri kasımda yüzde 2,7 artarak 61,3 ile bir yıl önceki değerinin yüzde 5,2 üzerine çıktı.

Gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi duruma ilişkin beklentiyi yansıtan alt endeks de yüzde 2,6 artarak 74,5'e yükselirken, bir yıl önceki değerinin yüzde 1,7 altında kaldı. Geçen 12 aylık döneme göre mevcut ekonomik durum hakkındaki görüşü yansıtan alt endeks ekime göre yüzde 5,9 artarak 48,5, gelecek 12 ayda ekonomik durum beklentisine gösteren alt endeks de yüzde 0,6 artarak 73,4'e çıktı.

Ancak bu endeksler sırasıyla bir yıl önceki değerlerinin yüzde 4,3 ve yüzde 8,8 altında oluştu. Gelecek 12 ayda işsiz sayısı beklentisine ilişkin alt endeks değeri, kasımda yüzde 0,6 artarak 72,7 oldu. Bu endeksin artması işsiz sayısının azalacağı, düşmesi ise artacağı yönünde beklenti ifade ediyor. Buna göre kasımdaki düşüş, işsizlikte azalış beklentisini yansıtıyor.

Tüketim eğiliminde düşüş

Geçen 3 aylık döneme göre gelecek 3 ayda yarı-dayanıklı tüketim mallarına harcama düşüncesini gösteren endeks yüzde 2,5 düşerek 101,7'ye geriledi. Mevcut dönemin dayanıklı tüketim malı satın almak için uygunluğu endeksi ise yüzde 6,4'lük bir artışla 49,2'ye yükseldi. Geçen 12 aya göre gelecek 12 ayda dayanıklı tüketim mallarına harcama eğilimini gösteren alt endeksin değeri de yüzde 0,6 düşerek 92,6 düzeyine geldi.

Mevcut dönemin tasarruf etmek için uygunluğuna ilişkin endeks yüzde 0,2 artışla 68,8 olurken, hanenin içinde bulunduğu mali durumu yansıtan endeksin değeri yüzde 2,1 artarak 75,4 oldu. Gelecek üç aylık dönemde tüketimin finansmanı amacıyla borç kullanma ihtimali yüzde 3 düşüşle 52,9'a geriledi.

Enflasyonda artış beklentisi

Son 12 aylık döneme göre gelecek 12 ayda tüketici fiyatlarının değişimine ilişkin 'beklenti' endeksi yüzde 1,9 düşerek 58,8'e geriledi. Bu endeksin düşmesi tüketici fiyatlarında artış, artması ise düşüş beklentisini yansıtıyor. Kasımdaki gelişme enflasyonist beklentilerin önceki aya göre daha da artması anlamına geliyor. Ancak endeksin 100'ün çok altındaki değeri, enflasyonist bekleyişin güçlü olduğunu ifade ediyor.

Abdulkadir Selvi

İsrailli rehinelerin ailelerinin Erdoğan'a ikinci mektupları

İsrailli rehinelerin aileleri Cumhurbaşkanı Erdoğan'a mektup yazıp destek istemişti.

CNN Türk'te Fulya Öztürk'ün özel haberi idi. 3 Kasım tarihli mektupta rehinelerin aileleri Cumhurbaşkanı Erdoğan'a, "Bölgenin büyük güçlerinden birinin lideri ve Ortadoğu'da geniş bir etkisi olan biri olarak büyük destekte bulunabileceğiniz eşsiz bir konuma sahipsiniz" diye sesleniyorlardı.

Dikkat edin İsrailli rehinelerin aileleri Netanyahu'dan değil, Erdoğan'dan destek istiyorlardı. Hatta Netanyahu'ya karşı protesto eylemi yaparken, Tel Aviv'den Kudüs'e yürürken Erdoğan'a, "Tüm gücünüzle rehinelerin hayatta olup olmadığını öğrenmeniz, tıbbi ihtiyaçlarını karşılamak için aracı olmanız ve derhal salıverilmelerini sağlamak için sizden insani bir istekte bulunuyoruz" diye talepte bulunuyorlardı.

İKİNCİ MEKTUP

Ancak şimdi açıklayacağım ikinci bir mektup daha var. Hamas, 7 Ekim tarihinde İsrail'in sınırlarından içeri girip rehineleri almıştı. Rehine aileleri bu olaydan 12 gün sonra yani 19 Ekim'de Cumhurbaşkanı Erdoğan'a bir mektup yazıyorlar. Erdoğan'ın bölgenin güçlü bir lideri olduğunu, Hamas üzerinde etkili olacağını vurguluyorlar.

İlk mektupta rehinelerin hayatta olup olmadıklarını öğrenme ihtiyacı daha ağır basıyor. Erdoğan'dan rehinelerle telefonla görüşmelerinin sağlanmasını talep ediyorlar. Hamas'ın üzerindeki etkinliğini kullanarak rehinelerin kurtarılması için devreye girmesini talep ediyorlar.

NETANYAHU'DAN DEĞİL ERDOĞAN'DAN

Oradaki vurgu yine çok önemli. Çareyi kendi başbakanları olan Netanyahu'dan değil, Erdoğan'dan bekliyorlar.

Cumhurbaşkanı Erdoğan bu tarihi rolü Rusya-Ukrayna savaşında oynadı. Hem esir değişiminde hem tahıl koridorunun açılmasında büyük bir misyon üstlendi.

TÜRKİYESİZ BAŞARAMADILAR

Gazze'de geçici ateşkesin sağlanması ve rehinelerin takası konusunda ise başından beri devredeydi. Ama tabii sadece biz yoktuk. Başta Katar vardı. Çünkü Hamas'ın siyasi liderleri Katar'da. Sonradan ABD devreye girdi. Türkiye ilk baştan beri hem ateşkesin sağlanması hem rehine takası hem Gazze'ye insani yardımların ulaştırılması hem yaralıların tahliyesi konusunda denklemin içindeydi. ABD ilk günlerdeki şokun etkisiyle Türkiye'yi dışarıda tutmaya çalıştı ama sonunda onlar da Türkiyesiz bir çözümün mümkün olmadığını gördüler. Yani İsraili rehinelerin ailelerinin gördüğünü daha sonra Biden da görmek zorunda kaldı.

İSRAİL ÖNCE DİRENDİ

Gazze'de geçici ateşkes sağlandı ama nasıl? Aslında ateşkesin geçen hafta olması bekleniyordu. Hatta cuma günü saat 17.00'ye saat bile verilmişti. Şartlar tamamen aynıydı. Ama olmadı. Netanyahu istemedi.

Ama bu kez İsrail de ateşkesi isteyen taraftı. Çünkü kara savaşında ağır kayıplar vermeye başladılar. Bırakın Hamas'ın elindeki rehineleri kurtarmayı, İsrail'e giden tabutların sayısı artmaya başlamıştı. Zaten Hamas'ın planı İsrail'i içeriye çekip Gazze'nin içinde boğmaktı. O süreç başlamıştı. Yoksa İsrail ateşkese yanaşır mı?

DÜNYA GAZZE OLDU

Tabii bir de hem rehinelerin aileleri hem de batı dünyasında yüz binlerin protestoları, başta Biden olmak üzere liderleri harekete geçmeye zorladı. İsrail'e nefret zirve yaptı, Filistin davası milyonların kalbine girdi. İsrail, Gazze'yi haritadan silmeyi hedeflerken tüm dünya Gazze oldu.

ATEŞKESİN SAĞLANMASI

Geçici ateşkesin sağlanması konusunda ise Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın liderliği sayesinde Dışişleri Bakanı Hakan Fidan ve MİT Başkanı İbrahim Kalın'ın yoğun çabalarıyla Türkiye, ateşkesi sağlayan öncü ülkelerden biri oldu. 7 Ekim'den hemen sonra başladı bu süreç. Cumhurbaşkanı Erdoğan lider diplomasisini yürüttü. Kadın ve çocuklar başta olmak üzere rehinelerin bırakılması konusundaki çabalar 7 Ekim'den hemen sonra başladı. MİT başkanı Kalın 5 Kasım'da Doha'yı ziyaret ederek Hamas ve Katarlı yetkililerle temaslarda bulundu. 7 Kasım'da Ankara'da taraflarla bir toplantı yapılarak rehinelerin bırakılması konusunda telkinlerde bulunuldu. Tabii ki Katar'ın hakkını Katar'a teslim etmek lazım.

GAZZE'NİN GELECEĞİ

Sadece geçici ateşkesle çözülecek bir sorun değil, Gazze.

ABD'nin ayrı, İsrail'in ayrı planları var. Artık savaş sonrası Gazze'nin statüsü konuşuluyor. Türkiye yine bu denklemin içinde. Ancak bu denklemde Katar'la birlikte bölge ülkeleri olan Mısır ve Ürdün'ün de bulunması gerekiyor.

İsrail'in, Gazze'yi işgal planına fırsat vermemek gerekiyor. Edindiğim izlenim İsrail bu planı uygulama şansı bulmayacak.

ABD'nin uluslararası barış gücü ya da Mahmut Abbas tarzında bir yönetim inşa etme çabası da Gazze gerçeklerine uymuyor.

Gazze'yi Gazzeliler yönetecek.

GAZZE İÇİN ULUSLARARASI KONFERANS

ABD; Gazze'nin yeniden imarını konuşmaya başladı. Elbette ki Gazze'nin ciddi bir alt yapı sorunu oluştu. Sağlık sistemi çöktü. Su bile yok. Ama ne ABD ne İsrail, Gazze'yi yeniden inşa edebilir. Onlar sadece yıkmayı bilir. Irak'ı, Afganistan'ı, Suriye'yi yeniden inşa ettiler mi ki Gazze'yi etsinler.

Türkiye, savaş sonrasında Gazze için uluslararası bir yardım konferansı düzenlenip, Gazze'nin Türkiye'nin de içinde yer alacağı bir konsorsiyum tarafından inşasını gündeme getirebilir.

KADININ ADI VAR

Derdim "Kadının adı yok" diyen Duygu Asena'dan rol çalmak değil. Kadının adı var. Ama nerede?

İYİ Parti'de patlak veren olayları takip ederken bu sorgulamayı yaptım.

İYİ Parti'nin kasasında 132 milyon TL'nin olmadığı iddiası var.

Meral Akşener'in oğlu ve gelininin hesaplarının kontrol edildiği iddiası var.

Belediyelerle çıkar ilişkisi kurulduğu iddiası var.

Ama kavga kimin üzerinden veriliyor?

Makam, mevki, koltuk ve para kavgasının hiçbir yerinde olmayan kadınların.

Bu işlerin tek mağduru olan kadınların.

BEDELİ KADINLAR ÖDÜYOR

23.11.2023

Ümit Dikbayır'ın taciz ettiği iddia edilen kadın... Tacize uğradığı iddia ediliyor ama cezalandırılan o kadın olmuş. İşten atılmış.

İYİ Parti'de görev yapan polis memurunun cinsel tacizde bulunduğu iddia edilen kadın var. Polis memuru partiden uzaklaştırılmış ama görevine devam ediyor.

Bir de Ankara'da İYİ Parti milletvekilinin oğlu ve yeğeninin iki genç kıza cinsel tacizde bulunduğu iddiası var. Gençler aslanlar gibi işlerine devam ediyorlar, mağdur olan iki genç kız.

Ve koca koca insanlar, parti üzerindeki kavgalarını gencecik kadınların üzerinden yapıyorlar.

AKŞENER'İN İSYANI

Meral Akşener'in bir anne, bir kadın olarak infialini iyi anlıyorum.

Bir kadın genel başkan olarak benim başında bulunduğum partide bunlar nasıl olmuş diye isyan ediyordur.

Aslında Akşener'in isyanı kendisine.

Bu ülkede kadın olmak bu kadar mı zor?